

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการดำเนินการวิจัย เรื่อง การศึกษาวิธีการส่งเสริมการพูดภาษาไทยกลางของครู
ให้แก่เด็กพูดภาษาถิ่น เขมรชั้นอนุบาลปีที่ 1 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
ศรีสะเกษ : การศึกษาเฉพาะกรณี มีขั้นตอนดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอน ดังนี้คือ

1. ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน
2. เก็บและวิเคราะห์ข้อมูลภาคสนาม
3. นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและอภิปรายผล

รายละเอียดเกี่ยวกับวิธีดำเนินการวิจัยดังกล่าวข้างต้นมีดังนี้คือ

1. ศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศ
และต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการสอนของครู การเรียนรู้ภาษาที่สอง ปัญหาการเรียนและ
วิธีการส่งเสริมการเรียนภาษาที่สอง

2. เก็บข้อมูลภาคสนาม มีขั้นตอนการดำเนินการวิจัยดังนี้ คือ

2.1 การเลือกกรณีศึกษา

ผู้วิจัยได้คัดเลือกกรณีศึกษาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้สอนชั้นอนุบาล
ปีที่ 1 จำนวน 4 คน และนักเรียนในชั้นเรียนที่ครูที่เป็นกรณีศึกษาประจำชั้นอยู่ ปีการศึกษา 2537
ได้แก่ โรงเรียนบ้านสำราญ (นามสมมติ) โรงเรียนบ้านยาง (นามสมมติ) โรงเรียนบ้านเพชร
(นามสมมติ) อำเภอขุขันธ์ และโรงเรียนบ้านขม (นามสมมติ) อำเภอปราสาท จังหวัดศรีสะเกษ
การเลือกจังหวัด โรงเรียน และครู เพื่อเป็นกรณีศึกษานั้น ผู้วิจัยได้พิจารณาคัดเลือกโดยมีเกณฑ์
และเหตุผล ดังนี้

2.1.1 การเลือกจังหวัด

ผู้วิจัยคัดเลือกจังหวัดศรีสะเกษโดยมีเกณฑ์การคัดเลือกดังนี้

- 1) เป็นจังหวัดที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา
แห่งชาติรายงานว่ามีโรงเรียนที่มีปัญหาทางภาษาจำนวนมาก เกินกว่า 100 โรงเรียนขึ้นไป

2) สัมฤทธิ์ผลการเรียนระดับการศึกษาภาคบังคับของนักเรียน
ปีการศึกษา 2535 อยู่ในกลุ่ม 10 จังหวัดที่ต่ำที่สุดของประเทศ

2.1.2 การเลือกโรงเรียน

ผู้วิจัยคัดเลือกโรงเรียนบ้านยาง โรงเรียนบ้านสำราญ
โรงเรียนบ้านเพชร และโรงเรียนบ้านขม ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ
โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกโรงเรียนดังนี้

1) เป็นโรงเรียนที่อยู่ในพื้นที่ที่ชั้นอนุบาลปีที่ 1 มีนักเรียน
มากกว่าครึ่งหนึ่ง เป็น เด็กที่พูดภาษาถิ่น เขมร เป็นภาษาแม่

2) เป็นโรงเรียนที่มีครูที่ศึกษานิเทศก์และเพื่อนครูมี
ความเห็นว่ามีความสามารถในการสอนภาษาไทยกลางให้แก่นักเรียนที่พูดภาษาถิ่น เขมรได้สูง
1 โรงเรียน และเป็นโรงเรียนที่เปิดสอนชั้นอนุบาลในพื้นที่ติดต่อกันใกล้เคียงกับโรงเรียนที่หนึ่ง สามารถ
เดินทางไปมาได้สะดวกอีก 3 โรงเรียน

3) เป็นโรงเรียนที่อยู่ในพื้นที่ที่ผู้วิจัยสามารถอยู่อาศัยและ
เก็บข้อมูลตลอดระยะเวลา 10 สัปดาห์ ได้อย่างปลอดภัย

2.1.3 การเลือกครู

ผู้วิจัยคัดเลือกครูผู้สอนชั้นอนุบาลปีที่ 1 ในโรงเรียนสังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ เพื่อให้ได้ครูที่มีคุณสมบัติดังนี้คือ

1) ครูที่มีความสามารถในการสอนสูง มีความเอาใจใส่
ในการสอน และสามารถพูดภาษาถิ่น เขมรได้ 1 คน

2) ครูทั่วไป และสามารถพูดภาษาถิ่น เขมรได้ 3 คน

วิธีการคัดเลือกดำเนินการ ดังนี้

1) สอบถามรายชื่อครูประจำชั้นอนุบาลปีที่ 1 ที่มีความ
สามารถในการสอนสูง และมีความสามารถในการสอนจากศึกษานิเทศก์จังหวัด และบุคลากรใน
โรงเรียนที่ครูผู้สอนอยู่

2) เลือกโรงเรียนที่เปิดสอนชั้นอนุบาลปีที่ 1 ที่อยู่บริเวณ
ใกล้เคียงกับโรงเรียนในข้อ 1) อีก 3 โรงเรียน

3) ติดต่อขออนุญาตศึกษาผู้บริหารโรงเรียนทั้ง 3 โรงเรียน เข้าเก็บข้อมูล ซึ่งมี 1 โรงเรียนไม่ยินยอมให้เก็บข้อมูล ผู้วิจัยจึงเลือกโรงเรียนที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับโรงเรียนของครูในข้อ 1) เพิ่มอีก 1 โรงเรียน ซึ่งเมื่อติดต่อแล้วได้รับความร่วมมือจากผู้บริหารโรงเรียน

4) ในโรงเรียนที่มีครูสามารถในการสอนสูง ตามความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์และเพื่อนครู ได้เจาะจงเลือกครูผู้นั้น ไม่ว่าในโรงเรียนแห่งนั้นจะมีชั้นอนุบาลกี่ห้อง ส่วนอีก 3 โรงเรียน มีวิธีการเลือกตั้งนี้คือ โรงเรียนนั้นมีครูผู้สอนชั้นอนุบาลปีที่ 1 จำนวน 1 คน ให้ถือว่าเป็นกรณีศึกษา แต่ถ้าโรงเรียนนั้นมีครูผู้สอนชั้นอนุบาลปีที่ 1 หลายคน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีจับฉลากเลือก 1 คน ซึ่งการที่เลือกครูที่มีความสามารถในการสอนสูง และครูทั่วไป จำนวน 3 คนนั้น เพื่อเป็นการเพิ่มกรณีศึกษาให้สามารถเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างครู 2 ประเภท และเพื่อมิให้ข้อค้นพบเกี่ยวกับครูทั่วไปที่ได้มีลักษณะเจาะจงมากเกินไป ให้มีความหลากหลายเพื่อสามารถศึกษาลักษณะรวมและความแตกต่างระหว่างครูทั่วไป ยันมีผลต่อการเรียนรู้ของเด็ก

สรุปครูที่เป็นกรณีศึกษา เป็นครูประจำชั้นอนุบาลปีที่ 1 ซึ่งเป็นครูที่ดีและเก่ง เสนอแนะโดยศึกษานิเทศก์และเพื่อนครู คือ ครูโรงเรียนบ้านขม (นามสมมติ) จำนวน 1 คน มีนักเรียนจำนวน 22 คน และครูประจำชั้นอนุบาลปีที่ 1 ที่มีความสามารถสอนทั่ว ๆ ไป คือ ครูโรงเรียนบ้านสำราญ (นามสมมติ) 1 คน มีนักเรียนจำนวน 54 คน ครูโรงเรียนบ้านยาง (นามสมมติ) จำนวน 1 คน มีนักเรียนจำนวน 29 คน และครูโรงเรียนบ้านเพชร (นามสมมติ) จำนวน 1 คน มีนักเรียนจำนวน 18 คน

รวมครูที่เป็นกรณีศึกษาทั้งสิ้น 4 คน มีนักเรียนทั้งสิ้น 123 คน

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ตัวผู้วิจัย แบบบันทึกข้อมูลและแบบสัมภาษณ์

1) ตัวผู้วิจัยเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่สุด เพราะการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นการใช้คนสัมผัสกับคนโดยตรง (สุภาวงศ์ จันทวานิช, 2535) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้เตรียมตัวโดยการศึกษาเอกสาร บทความ ตำราและงานวิจัยเชิงคุณภาพ เช่น งานวิจัยเรื่อง คุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาในชนบท : กรณีศึกษาโรงเรียนในภาคกลาง และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2531) รวมบทความว่าด้วยวิธีวิจัย

เชิงคุณภาพ (สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ม.ป.ป.) บทความว่าด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพกับการเรียนการสอนภาษา (อารยา บัววิธ, 2530) การวิจัยเชิงคุณภาพ (สุภาวงศ์ จันทวานิช, 2535) และ Case Study Research in Education A qualitative approach (Merriam, 1988)

นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้มีโอกาสเข้าเรียนในฐานะผู้สังเกตการณ์วิชา เทคนิคการวิจัยภาคสนาม (Field Techniques) ซึ่งสอนโดย รองศาสตราจารย์ ดร.สุภาวงศ์ จันทวานิช อาจารย์ประจำภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อเพิ่มพูนความรู้และความชำนาญในการวิจัยทางมานุษยวิทยา

2) แบบบันทึกข้อมูลประกอบด้วยแบบบันทึกสภาพทั่วไปของชุมชนและโรงเรียน แบบสังเกตพฤติกรรมการส่งเสริมการพูดภาษาไทยกลางของครู ในขณะที่เดียวกับผู้วิจัย ได้ใช้อุปกรณ์ภาคสนามประกอบด้วย เครื่องบันทึกเสียง และกล้องถ่ายรูปประกอบการเก็บข้อมูลครั้งนี้ด้วย

3) แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ที่มีข้อคำถามเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของชุมชน และวิธีส่งเสริม-ปัญหาในการส่งเสริมการพูดภาษาไทยกลางของครู ใช้สำหรับสัมภาษณ์ชาวบ้าน และครูผู้สอนชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนบ้านสำราญ โรงเรียนบ้านยาง โรงเรียนบ้านเพชร และโรงเรียนบ้านขม และให้อิสระแก่ผู้วิจัยในการเลือกลำดับข้อความและเวลาในการถามตามความเหมาะสม ตลอดจนการซักถามเพิ่ม นอกเหนือจากคำถามที่กำหนดไว้ตามเหตุการณ์ที่ผู้วิจัยสังเกตพบ และต้องการตรวจสอบสมมติฐานชั่วคราวที่ตั้งขึ้น

2.3 การสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือในการวิจัยมีดังนี้

2.3.1 สร้างกรอบแนวคิดโดยศึกษาจากแนวคิดหลาย ๆ แนวคิดที่

เกี่ยวข้องกับวิธีการส่งเสริมการพูดภาษาไทยกลางและปัญหาที่ประสบ ซึ่งได้จากแนวคิดทฤษฎีที่ศึกษาจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยกรอบแนวคิดเป็นรายการคำศัพท์ที่เป็นคำสำคัญในทฤษฎีที่อธิบายเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่สร้างขึ้นเป็นอันดับแรกแล้วบันทึกไว้เพื่อช่วยเป็นแนวทางหรือทิศทางในการเก็บรวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูล

2.3.2 สร้างแนวคำถามในการสัมภาษณ์เกี่ยวกับวิธีการส่งเสริมการพูดภาษาไทยกลางและปัญหาที่ประสบ และสภาพทั่วไปของชุมชน ซึ่งมีผลต่อพฤติกรรมการใช้ภาษาของเด็กนักเรียน ตามกรอบแนวคิดที่ได้ศึกษาและประสบการณ์ที่พบเห็นในด้านปัญหาการพูดภาษาไทยกลางของเด็กที่พูดภาษาถิ่น เขมร ซึ่งลักษณะคำถามจะมีการยืดหยุ่นไม่มีข้อกำหนดหรือกฎเกณฑ์ตายตัว เพื่อให้อิสระแก่ผู้ถูกสัมภาษณ์ในการตอบ

2.3.3 สร้างแนวในการสังเกตพฤติกรรมการสอนของครูเกี่ยวกับวิธีการส่งเสริมการพูดภาษาไทยกลางและปัญหาที่ประสบ และสภาพทั่วไปของชุมชนที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้ภาษาของเด็ก ตามกรอบแนวคิดที่ได้ศึกษาและประสบการณ์ที่พบเห็นในด้านแนววิธีการสอนภาษาที่สองและปัญหาการพูดภาษาไทยกลางของเด็กที่พูดภาษาถิ่น เขมร เพื่อให้ข้อมูลในการจัดบันทึกที่ได้จากการสังเกตตรงกับความต้องการหรือโจทย์ปัญหา

2.3.4 สร้างแบบสังเกตพฤติกรรมการส่งเสริมการพูดภาษาไทยกลางของครูและสภาพทั่วไปของชุมชนตามแนวคิดที่ศึกษา

2.3.5 นำแบบสังเกตพฤติกรรมการสอนและแนวคำถามในการสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้ (try out) ครั้งที่ 1 กับครูประจำชั้นเด็กเล็กที่ไมใช่กรณีศึกษา แต่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกรณีศึกษา แล้วแก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสม

2.3.6 นำแบบสังเกตพฤติกรรมการส่งเสริมการพูดภาษาไทยกลางแบบไม่มีส่วนร่วม และแนวคำถามในการสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ 4 ท่าน คือ รองศาสตราจารย์ ดร.ทศนา แยมมณี รองศาสตราจารย์ ดร.แรมสมร อยู่สถาพร อาจารย์ กอบกมล ทบพิศิต และอาจารย์ ปองใจ มีศรี แล้วนำไปปรับปรุง

2.3.7 นำแบบสังเกตพฤติกรรมการส่งเสริมการพูดภาษาไทยกลางแบบไม่มีส่วนร่วมและแนวคำถามในการสัมภาษณ์ที่ผ่านการตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข เรียบร้อยนำไปทดลองใช้ (try out) ครั้งที่ 2 กับครูประจำชั้นเด็กเล็กที่ไมใช่กรณีศึกษา แต่มีคุณสมบัติที่ใกล้เคียงกับกรณีศึกษาแล้วแก้ไขปรับปรุงอีกครั้ง

2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บข้อมูล โดยการสังเกตกับการสัมภาษณ์ครูและนักเรียนอย่างไม่มีส่วนร่วมในชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนบ้านสำราญ โรงเรียนบ้านยาง และโรงเรียนบ้านเพชร อำเภอบัวชุม และโรงเรียนบ้านขม อำเภอบางศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ โดยผู้วิจัยได้กำหนดคำให้มีการปฏิบัติงานภาคสนามในภาคต้น ปีการศึกษา 2537 เพื่อให้ผู้วิจัยได้เห็นเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในโรงเรียน ตั้งแต่ก่อนโรงเรียนเปิด รวมทั้งสภาพความเป็นอยู่ของคนในชุมชน เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวิเคราะห์วิธีการส่งเสริมการพูดภาษาไทยกลางให้แก่เด็กและปัญหาที่ครูและเด็กประสบ

นอกจากนั้น ผู้วิจัยยังได้เก็บรวบรวมข้อมูลและเพื่อตรวจสอบความแม่นยำของข้อมูลและเพื่อรวบรวมข้อมูลที่ไม่สมบูรณ์เพิ่มเติมในภาคสนามอีก โดยในช่วงระยะเวลาของการสังเกตพฤติกรรมการส่งเสริมการพูดภาษาไทยกลางของครู ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม 2537 ถึง กรกฎาคม 2537 ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลเพิ่มเติมเหล่านี้ในช่วงเวลาเย็น ภายหลังจากที่โรงเรียนเลิกแล้ว

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานนั้น ข้อมูลส่วนใหญ่ได้โดยการสังเกตการณ์ ประกอบการสัมภาษณ์พูดคุยอย่างไม่เป็นทางการกับบุคคลต่าง ๆ ในท้องถิ่นซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายตามที่ระบุไว้ข้างต้น นอกจากนี้โดยผู้วิจัยยังได้ศึกษาเพิ่มเติมจากเอกสาร หลักฐานและสถิติต่าง ๆ ของทางโรงเรียนและของทางอำเภอ ทั้งนี้การที่ต้องใช้วิธีการศึกษาหลาย ๆ อย่างดังกล่าว เพื่อจะได้เข้าใจสภาพความเป็นไปทั้งการศึกษาและสังคมของชุมชนที่เป็นกรณีศึกษาได้ถูกต้องใกล้เคียงกับสภาพความเป็นจริงที่สุด

ในส่วนที่เกี่ยวกับการสังเกตพฤติกรรมการส่งเสริมการใช้ภาษาไทยกลางของครูภายในโรงเรียนและห้องเรียนนั้น ผู้วิจัยเข้าพื้นที่ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปแบบคนใน (insider) โดยปลอดจากอิทธิพลของแนวคิดทฤษฎีที่ได้ศึกษาโดยในช่วงสัปดาห์ที่ 1 ผู้วิจัยจะทำความคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อมที่พบ คือ ครูและนักเรียนในห้องเรียนที่เป็นกรณีศึกษา โดยผู้วิจัยจะเข้าไปสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม โดยไม่มีการใช้เครื่องมือในการวิจัย จำพวกเครื่องบันทึกเสียง กล้องถ่ายรูป และแบบสังเกตพฤติกรรมแต่อย่างใด มีเพียงแต่ผู้วิจัยซึ่งเป็นเครื่องมือในการวิจัยเท่านั้น

ในสัปดาห์ที่ 2 ผู้วิจัยเริ่มเก็บข้อมูลเพื่อตอบคำถามการวิจัยเป็นหลัก โดยสังเกตวิธีการส่งเสริมการพูดภาษาไทยกลางให้แก่เด็กและปัญหาที่ครูและเด็กประสบในห้องเรียน ของครูโรงเรียนบ้านสำราญ โรงเรียนบ้านเพชร และโรงเรียนบ้านยาง อำเภอชุมพวง และโรงเรียนบ้านขม อำเภอปราสาท จำนวนโรงเรียนละ 1 คน รวม 4 คน โดยเวียนเก็บบันทึกข้อมูลสัปดาห์ละ 4 วัน ๆ ละ 1 คน เป็นเวลา 10 สัปดาห์

ในการสังเกตนั้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการใช้วิธีการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม ทั้งนี้เพื่อให้ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตไม่เบี่ยงเบนจากสภาพตามปกติ เนื่องจากในระยะแรก ๆ ครูโรงเรียนหนึ่งพยายามให้ผู้วิจัยคุมชั้นแทนทุกครั้งและผู้วิจัยเข้าไปสังเกตเพื่อไปทำงานอื่น โดยในการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมนั้น ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลโดยใช้ เครื่องบันทึกเสียงไปวางไว้ใกล้ ๆ กับบริเวณที่ครูและเด็กดำเนินกิจกรรมทั้งภายในและนอกห้องเรียน และขณะที่เครื่องบันทึกเสียงทำงานอยู่นั้น ผู้วิจัยก็จะทำการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมของครูและเด็กในด้านการใช้ภาษาท่าทางประกอบการดำเนินกิจกรรม และในบางขณะที่ครูดำเนินกิจกรรมบางช่วงก็จะบันทึกภาพท่าทางของครูและนักเรียนไว้ นอกจากนี้ก็บันทึกภาพสภาพแวดล้อมทางกายภาพของห้องเรียนด้วยและในระหว่างการเก็บข้อมูลโดยการสังเกต ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ที่ได้เตรียมแนวคำถามหลักไว้ล่วงหน้าหรือซักถามอย่างไม่เป็นทางการตามโอกาสเกี่ยวกับวิธีการส่งเสริมการพูดภาษาไทยกลางและปัญหาที่ประสบในการส่งเสริมให้แก่เด็กที่พูดภาษาถิ่น เขมร ตามแนวคำถามหลักในแบบสัมภาษณ์ ตลอดระยะเวลาการเก็บรวบรวมข้อมูล 10 สัปดาห์ด้วย

ทุกคืนภายหลังจากสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการบันทึกด้วยวิธีต่าง ๆ มาเทียบกัน และเขียนเป็นภาพรวมของเหตุการณ์ที่สังเกตให้เสร็จภายในวันเดียวกันนั้น

2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในปลายสัปดาห์ที่ 2, 4, 6, 8 และ 10 ของระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น และตั้งสมมติฐานชั่วคราวกับอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อกำหนดทิศทางของการเก็บข้อมูลขั้นตอน ๆ ไป และเพื่อเก็บข้อมูลเพิ่มเติม กรณีที่มีข้อมูลไม่เพียงพอในการตอบคำถามของการวิจัย และทำการตรวจสอบความเชื่อถือได้ของข้อมูลอีกครั้ง

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ และการสังเกตพฤติกรรมระหว่างครู
กับนักเรียนมาวิเคราะห์ โดยใช้ระเบียบวิธีการเชิงคุณภาพ ซึ่งมีขั้นตอนการวิเคราะห์ที่สำคัญ ดังนี้คือ

- 1) ก่าจัดข้อมูลที่ไม่เกี่ยวข้อง โดยอาศัยดัชนี เป็นกรอบความคิด
- 2) จำแนกและจัดหมวดหมู่ข้อมูลสืบตามแนวของดัชนี เปรียบเทียบ

ระหว่างข้อมูล แล้วสร้างข้อสรุปย่อย และบทสรุปชั่วคราว

ตัวอย่างที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่

1 โรงเรียนบ้านยาง จากข้อมูลเดิม ซึ่งพบว่า เด็กผู้หญิงในห้องเรียนนี้ ส่วนใหญ่พูดภาษาไทยกลาง
ได้คล่องและกล้าพูด ส่วนเด็กผู้ชายไม่กล้าพูด และพูดไทยไม่ค่อยได้ ทำให้ผู้วิจัยตั้งสมมุติฐานชั่วคราวว่า
ช่วงวัยนี้พัฒนาการทางภาษาของเด็กผู้หญิงจะค่อนข้างเร็วกว่าเด็กผู้ชาย

จากนั้นผู้วิจัยได้นำองค์ประกอบเกี่ยวกับตัวเด็กนักเรียนที่วรรณคดีที่เกี่ยวข้องระบุไว้ว่ามีความสำคัญวิเคราะห์เปรียบเทียบดังนี้

ชื่อ	เพศ	ภาษาที่ใช้สื่อสาร	อาชีพของพ่อแม่
-			
-			
-			
4 วิทย์	ชาย	ไทยกลาง	รับราชการ
5 ศักดิ์	ชาย	ถิ่นเขมร	ทำนา
6 ชัย	ชาย	ถิ่นเขมร	ทำนา
7 นพ	ชาย	ถิ่นเขมร	ทำนา
8 สมาน	ชาย	ถิ่นเขมร	ทำนา
9 โกร่ง	ชาย	ถิ่นเขมร	ทำนา
10 แก้ว	หญิง	ไทยกลาง	รับราชการ
11 แมว	หญิง	ไทยกลาง	รับราชการ
12 หน้อย	หญิง	ถิ่นเขมร	ทำนา
13 อ้อย	หญิง	ไทยกลาง	ค้าขาย
14 หวาน	หญิง	ถิ่นเขมร	ค้าขาย
15 คิม	หญิง	ถิ่นเขมร	ทำนา
16 แอ้ว	หญิง	ไทยกลาง	รับจ้าง
.....

ข้อสรุปย่อยจากการวิเคราะห์ เปรียบเทียบข้อมูลในตาราง

ข้างต้น

1. มีความสัมพันธ์ระหว่างการพูดภาษาไทยได้คล่องและ
กล้าพูดกับภาษาที่ใช้สื่อสารกันในครอบครัว

เด็กผู้หญิงส่วนใหญ ในครอบครัวใช้ภาษาไทยกลาง

สื่อสารกัน

เด็กผู้ชายส่วนใหญ ในครอบครัวใช้ภาษาถิ่น เขมร

สื่อสารกัน

2. ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างการพูดภาษาไทยได้คล่องและ
กล้าพูดกับอาชีพของพ่อแม่

ผู้วิจัยจึงปรับสมมุติฐานใหม่ว่า เด็กผู้หญิงในห้องนี้พูด
ภาษาไทยกลางได้ดีและกล้าพูด เนื่องจากครอบครัวใช้ภาษาไทยกลางสื่อสารกัน ขณะที่เด็กผู้ชายใน
ห้องนี้พูดภาษาไทยกลางไม่ค่อยได้ดี และไม่กล้าแสดงออก เนื่องจากภายในครอบครัวใช้ภาษาถิ่น
เขมรสื่อสารกัน

3) ศีความข้อมูล (Interpretation) และตรรกะ (Logic)

เชื่อมโยงข้อมูล เพื่ออธิบายสาเหตุของปรากฏการณ์ที่พบ

ตัวอย่างเช่น ครูโรงเรียนบ้านเพชรบอກให้เด็กจับหัวด้วย
ภาษาไทยกลาง พบว่า เด็กบางคนก็จับหัว แต่บางคนก็จับหู เมื่อครูเปลี่ยนไปใช้ภาษาถิ่น เขมรใน
การบอກให้จับหัว ก็ปรากฏว่าเด็กสามารถจับหัวได้ถูกต้อง แต่เมื่อครูบอກให้เด็กจับหูด้วยภาษาไทย
กลางอีกครั้งหนึ่ง ก็พบว่า เด็กบางคนก็จับหู บางคนก็จับหัว ครูจึงเปลี่ยนไปใช้ภาษาถิ่น เขมรใน
การบอກให้จับหู ปรากฏว่าเด็กสามารถจับหูได้ถูกต้อง

จากเหตุการณ์ข้างต้นศีความข้อมูลโดยอาศัยตรรกะได้ว่า เด็กบางคน
ยังไม่สามารถแยก เสียงคำศัพท์ภาษาไทยกลางที่คล้ายคลึงกันได้ ทั้งนี้เนื่องจากทั้ง 2 คำนี้คือหัว
และหูต่างก็เป็นคำพยางค์ เดียวที่มี เสียงพยัญชนะต้น เดียวกัน

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยนี้ เป็นสิ่งที่กระทำไปพร้อม ๆ กับ
การเก็บรวบรวมข้อมูลตลอดเวลา กล่าวคือ ผู้วิจัยต้องวิเคราะห์ และศีความข้อมูลที่ได้อยู่ตลอดเวลา
อย่างละ ละเอียดและ เป็นระบบระหว่างที่ปฏิบัติงานภาคสนาม

- 4) ตรวจสอบข้อมูล ผู้วิจัยได้เลือกวิธีการที่ตรวจสอบข้อมูลดังนี้
 - ก) นำเสนอข้อมูลเบื้องต้นอย่างละเอียดด้วยวิธีการพรรณนา
 - ข) อาจารย์ที่ปรึกษาไปเยี่ยมพื้นที่ที่ผู้วิจัยเก็บข้อมูล
 - ค) ทำการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า เช่น การสัมภาษณ์ครู

การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม และการศึกษาเอกสาร

- 5) ทาบทสรูปและพิสูจน์ทสรูป โดย เปรียบเทียบความแตกต่างของข้อมูล ซึ่งพบว่าข้อมูลที่วิเคราะห์ได้นั้นสอดคล้องกัน

3. นำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมานำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและอภิปรายโดยใช้วิธีการพรรณนาวิเคราะห์เป็นหลัก โดยเปลี่ยนชื่อเฉพาะทุกชื่อที่ปรากฏในรายงานการศึกษานี้ให้เป็นชื่อสมมติทั้งหมด แล้วยกตัวอย่าง เหตุการณ์ที่พบประกอบในแต่ละประเด็น